

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 12.4.2006
COM(2006) 164 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 79/409/ΕΟΚ ΠΕΡΙ ΤΗΣ
ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΓΡΙΩΝ**

**Μέρος Ι έκθεση σχετικά με τις συνολικώς επιτευχθείσες προόδους
Ενημέρωση για την περίοδο 1999-2001**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
1.1.	Ιστορικό υπόβαθρο	3
1.2.	Η διαδικασία υποβολής εκθέσεων που προβλέπει η οδηγία.....	3
1.3.	Η δομή της έκθεσης	3
2.	Η ΟΔΗΓΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΤΗΝΑ 79/409/ΕΟΚ.....	3
2.1.	Στόχοι της οδηγίας	3
2.2.	Κύριες διατάξεις της οδηγίας.....	4
2.2.1.	Μεταφορά: νέα εθνική νομοθεσία	4
2.2.2.	Προστασία των οικολογικών ενδιατημάτων (άρθρο 3): Πρόοδοι σε ό,τι αφορά τον ορισμό των προστατευόμενων περιοχών	5
2.2.3.	Προστασία των οικολογικών ενδιατημάτων (άρθρο 3 & 4): Μέτρα που ελήφθησαν στις ΠΕΠ	5
2.2.4.	Προστασία των οικολογικών ενδιατημάτων (άρθρο 3 & 4): Μέτρα που ελήφθησαν εκτός των ΠΕΠ.....	6
2.2.5.	Γενικό σύστημα προστασίας των πτηνών (άρθρο 5)	6
2.2.6.	Η έγκριση πωλήσεων, μεταφοράς και κατοχής πτηνών (άρθρο 6).....	7
2.2.7.	Η εκμετάλλευση των ειδών (άρθρο 7): Θήρα.....	7
2.2.8.	Απαγορευμένα μέσα (άρθρο 8).....	8
2.2.9.	Εξαιρέσεις (άρθρο 9)	8
2.2.10.	Άλλα μέτρα και διατάξεις υποστήριξης: έρευνα (άρθρο 10).....	8
2.2.11.	Εισαγωγή αλλοχθόνων ειδών (άρθρο 11)	9
2.2.12.	Εναισθητοποίηση του κοινού και δημιουργία δυναμικού	9
3.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	9

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Ιστορικό υπόβαθρο

Η οδηγία του Συμβουλίου 79/409/ΕΟΚ περί της διατήρησης των πτηνών που συχνά αποκαλείται 'οδηγία για τα πτηνά', εξεδόθη τον Απρίλιο 1979 και ήταν η πρώτη νομοθετική πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είχε εκπονηθεί αποδίδοντας έμφαση στην μακροπρόθεσμη διαφύλαξη όλων των ειδών πτηνών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η εν λόγω οδηγία εντοπίζει 181 απειλούμενα είδη και υποείδη για τα οποία απαιτείται ειδική μέριμνα. Τα κράτη μέλη είναι αρμόδια για το χαρακτηρισμό των περιοχών ειδικής προστασίας (ΠΕΠ) και ειδικά για την προστασία των αποδημητικών πτηνών, που αποτελούν φυσικό περιουσιακό στοιχείο όλων των Ευρωπαίων.

1.2. Η διαδικασία υποβολής εκθέσεων που προβλέπει η οδηγία

Η παρούσα έκθεση έχει συνταχθεί βάσει των πληροφοριών που διαβίβασαν τα κράτη μέλη με τις τριετές εθνικές εκθέσεις τους σύμφωνα με το άρθρο 12 της οδηγίας. Καλύπτει τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί στον τομέα της υλοποίησης κατά την περίοδο αναφοράς 1999 - 2001.

Η έκθεση περιορίζεται στις σημαντικές αλλαγές συγκριτικά προς την προηγούμενη κατάσταση όπως προβλέπεται στο έγγραφο "έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών: ενημέρωση για την περίοδο 1996-1998".

1.3. Η δομή της έκθεσης

Η παρούσα έκθεση υποβάλλεται σε δύο μέρη. Το μέρος I συνοψίζει τις προόδους που έχουν επιτευχθεί στην ΕΕ-15, ιδίως σε ό,τι αφορά τους κύριους στόχους και τις διατάξεις της οδηγίας, που αναφέρονται συνοπτικά. Το μέρος II περιλαμβάνει σύννοψη των εθνικών εκθέσεων των κρατών μελών σχετικά με τις προσπάθειες εφαρμογής κατά την περίοδο 1999-2001, όπως προβλέπεται δυνάμει του άρθρου 12 της οδηγίας. Το μέρος II της έκθεσης που καλύπτει τις πληροφορίες που παρέχουν τα κράτη μέλη ελέγχθηκε από τις αρχές των κρατών μελών σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 2.

2. Η ΟΔΗΓΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΤΗΝΑ 79/409/ΕΟΚ

2.1. Στόχοι της οδηγίας

Κύριος στόχος της οδηγίας για τα πτηνά¹, είναι η μακροπρόθεσμη διαφύλαξη όλων των ειδών αγρίων πτηνών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε ό,τι αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση των 15 αναφέρεται σε κατάλογο 181 απειλούμενων ειδών και υποειδών για τα οποία απαιτείται ειδική μέριμνα (παράρτημα Ι). Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για τον καθορισμό των

¹ Οδηγία 79/409/ΕΟΚ (ΕΕ L 103, 25/04/1979) όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 81/854/ΕΟΚ (ΕΕ L 319, 07/11/1981, σ. 3), οδηγία 85/411/ΕΟΚ (ΕΕ L 233, 30/08/1985, σ. 33), οδηγία 86/122/ΕΟΚ (ΕΕ L 100, 16/04/1986, σ. 22), οδηγία 91/244/ΕΟΚ (ΕΕ L 115, 08/05/1991, σ. 41), οδηγία 94/24/ΕΟΚ (ΕΕ L 164, 30/06/1991, σ. 9) και τις πράξεις σχετικά με την προσχώρηση της Ελλάδας, της Ισπανίας, της Πορτογαλίας, της Αυστρίας, της Σουηδίας και της Φινλανδίας (ΕΕ L 302, 15.11.1985, σ. 221 & ΕΕ L 291, 19.11.1979, σ. 17).

περιοχών ειδικής προστασίας (ΠΕΠ), και ιδίως για την προστασία των αποδημητικών πτηνών που αποτελούν φυσικό περιουσιακό στοιχείο όλων των Ευρωπαίων.

2.2. Κύριες διατάξεις της οδηγίας

Η οδηγία για τα πτηνά καθιερώνει, βάσει του άρθρου 1 γενικό σύστημα προστασίας όλων των ειδών πτηνών που απαντούν σε άγρια κατάσταση στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών που καλύπτεται από τη Συνθήκη (εξαιρουμένης της Γροιλανδίας). Στόχος της οδηγίας είναι η προστασία και η διαχείριση των εν λόγω ειδών καθώς και η κανονιστική ρύθμιση των θηρευτικών δραστηριοτήτων και του αιχμαλωτισμού στελεχών ανάλογων ειδών. Αφορά τα άγρια πτηνά καθώς και τα αυγά τους, τις φωλιές τους και τα οικολογικά τους ενδιαίτηματα. Το άρθρο 2 ορίζει ως στόχο την προστασία των εν λόγω ειδών πτηνών και συνδέει το στόχο αυτό με τις οικολογικές ανάγκες και τις επιστημονικές, πολιτικές, ψυχαγωγικές και οικονομικές απαιτήσεις του ευρύτερου κοινού.

Η οδηγία εστιάζεται σε δύο μείζονα θέματα: την προστασία των οικολογικών ενδιαιτημάτων όπως προβλέπουν τα άρθρα 3 και 4 και τη θήρα, την αιχμαλωσία, τη θανάτωση και την πώληση που διέπονται από τα άρθρα 5 έως 9.

Με το άρθρο 10 επιδιώκεται να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη της έρευνας στον τομέα της προστασίας των αγρίων πτηνών από τα κράτη μέλη.

Το άρθρο 11 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη καλούνται να εξασφαλίσουν ότι οιαδήποτε εισαγωγή αλλοχθόνων ειδών δεν αποβαίνει εις βάρος της τοπικής χλωρίδας και πανίδας.

Το άρθρο 12 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διαβιβάζουν στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των εθνικών διατάξεων που θεσπίζουν βάσει της οδηγίας.

Τα μέτρα που λαμβάνονται δυνάμει της οδηγίας δεν επιτρέπεται να οδηγούν σε υποβάθμιση της επικρατούσας κατάστασης σε ό,τι αφορά την προστασία ειδών που απαντούν υπό φυσιολογικές συνθήκες σε άγρια κατάσταση στα ευρωπαϊκά εδάφη των κρατών μελών (άρθρο 13) και τα κράτη μέλη δύνανται να καθιερώνουν αυστηρότερα προστατευτικά μέτρα από τα προτεινόμενα βάσει της οδηγίας (άρθρο 14).

Τα άρθρα 15 έως 19 είναι διαδικαστικού χαρακτήρα και προβλέπουν ιδίως τη συγκρότηση συμβουλευτικής επιτροπής για την προσαρμογή της οδηγίας στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο ώστε να καθίστανται δυνατές οι τυχόν αναγκαίες αλλαγές και παράλληλα να καθορίζονται διαδικασίες και προθεσμίες υποβολής εκθέσεων.

2.2.1. Μεταφορά: νέα εθνική νομοθεσία

Νομική απαίτηση	Περιγραφή
	Τα κράτη μέλη είχαν την υποχρέωση να θέσουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι απαραίτητες για να συμμορφωθούν προς την οδηγία έως το 1981. Τα κείμενα των κυρίων διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή.

2.2.1. <i>Μεταφορά: νέα εθνική νομοθεσία</i>	
Σύνοψη για την ΕΕ-15	Δεν σημειώθηκαν σημαντικές αναθεωρήσεις της νομοθεσίας κατά την υπό εξέταση περίοδο, μολονότι τα περισσότερα από τα κράτη μέλη αναφέρουν ορισμένες αλλαγές. Σε πολλές περιπτώσεις οι αλλαγές αυτές αφορούν την παράγωγή νομοθεσία σχετικά με συγκεκριμένες προϋποθέσεις θήρευσης, τις αξιολογήσεις του αντικτύπου και την κατοχή πτηνών. Χάρη στις αλλαγές που έκανε το Ηνωμένο Βασίλειο στη σχετική νομοθεσία ενισχύθηκαν οι εξουσίες επιβολής και οι κυρώσεις για τις παράνομες δραστηριότητες.

2.2.2. <i>Προστασία των οικολογικών ενδιαιτημάτων (άρθρο 3): Πρόοδοι σε ό,τι αφορά τον ορισμό των προστατευόμενων περιοχών</i>	
Νομική απαίτηση	Τα άρθρα 3 και 4 υποχρεώνουν τα κράτη μέλη να προστατεύουν, να διατηρούν ή να αποκαθιστούν επαρκώς την ποικιλότητα και το έδαφος των οικολογικών ενδιαιτημάτων. Αξίζει ιδιαίτερα να σημειωθεί ότι το άρθρο 4 διευκρινίζει ότι οι πλέον κατάλληλες περιοχές από άποψη αριθμού και μεγέθους χαρακτηρίζονται ως περιοχές ειδικής προστασίας (ΠΕΠ).
Σύνοψη για την ΕΕ-15	Τα περισσότερα από τα κράτη μέλη προσέθεσαν νέες ΠΕΠ στους αντίστοιχους εθνικούς καταλόγους τους ή/και διεύρυναν την περιοχή που καλύπτουν οι ΠΕΠ. Σε ορισμένες περιπτώσεις, πραγματοποιήθηκαν σημαντικές προσθήκες στις ΠΕΠ (π.χ. στην Ιταλία, την Ολλανδία, την Πορτογαλία, την Ισπανία και τη Σουηδία). Μόνο στο Βέλγιο αναφέρθηκε κατάργηση μιας περιοχής, η οποία εν συνεχεία αντισταθμίστηκε σε άλλες περιφέρειες. Ωστόσο αξίζει να σημειωθεί ότι η Φινλανδία μείωσε το μέγεθος ορισμένων ΠΕΠ. Αποδίδεται σημασία στο χαρακτηρισμό ή τη διεύρυνση θαλάσσιων ή παράκτιων ΠΕΠ εκ μέρους του Βελγίου και της Ολλανδίας. Το ΗΒ ολοκλήρωσε λεπτομερή επανεξέταση των ΠΕΠ αλλά δεν διατίθενται λεπτομερή δεδομένα σχετικά με τα αποτελέσματα της ως άνω επανεξέτασης.

2.2.3. <i>Προστασία των οικολογικών ενδιαιτημάτων (άρθρο 3 & 4): Μέτρα που ελήφθησαν στις ΠΕΠ</i>	
Νομική απαίτηση	Το άρθρο 3 εκφράζει την ανάγκη για προστασία, διαφύλαξη ή ανάκτηση οικολογικών ενδιαιτημάτων των πτηνών επαρκούς μάλιστα ποικιλότητας και έκτασης. Προβλέπει μια προσέγγιση η οποία βασίζεται σε δύο άξονες δράσης: i) τη δημιουργία προστατευόμενων και υπό διαχείριση περιοχών και ii) την αποκατάσταση και τη βελτίωση των οικολογικών ενδιαιτημάτων. Το άρθρο 4 περιγράφει τα προστατευτικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν ώστε να εξασφαλιστεί ότι τα οικολογικά ενδιαιτήματα προσφέρονται για πολλά των ευπαθών ειδών που αναφέρονται στο παράρτημα I καθώς και για τα αποδημητικά είδη. Όπως συμβαίνει και με το άρθρο 3 βασίζεται σε μέτρα τα οποία λαμβάνονται σε όλη την επικράτεια καθώς και σε δίκτυο προστατευόμενων περιοχών.
Σύνοψη για την ΕΕ-15	Τα έργα LIFE διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο σε ορισμένα κράτη μέλη και κατά τα φαινόμενα ιδιαίτερα στη Φινλανδία. Τα μέτρα περιλαμβάνουν αγροτοπεριβαλλοντικά και διαχειριστικά συστήματα (στη Γερμανία, στην Ισπανία, την Ολλανδία και το ΗΒ) και αγορές γης (στην Πορτογαλία). Διαχειριστικά σχέδια έχουν ήδη θεσπιστεί σε πολλά κράτη μέλη (Ιταλία,

2.2.3. Προστασία των οικολογικών ενδιαιτημάτων (άρθρο 3 & 4): Μέτρα που ελήφθησαν στις ΠΕΠ	
	Πορτογαλία) αν και σε ορισμένες περιπτώσεις δεν έχουν ολοκληρωθεί (Ολλανδία). Μόνο η Φινλανδία αποδίδει τη δέουσα σημασία στο ρόλο των σχεδίων αποκατάστασης.

2.2.4. Προστασία των οικολογικών ενδιαιτημάτων (άρθρο 3 & 4): Μέτρα που ελήφθησαν εκτός των ΠΕΠ	
Νομική απαίτηση	Το άρθρο 3 εκφράζει την ανάγκη για προστασία, διαφύλαξη ή ανάκτηση οικολογικών ενδιαιτημάτων των πτηνών επαρκούς μάλιστα ποικιλότητας και έκτασης. Προβλέπει μια προσέγγιση η οποία βασίζεται σε δύο άξονες δράσης: i) τη δημιουργία προστατευόμενων και υπό διαχείριση περιοχών και ii) την αποκατάσταση και τη βελτίωση των οικολογικών ενδιαιτημάτων. Το άρθρο 4 περιγράφει τα προστατευτικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν ώστε να εξασφαλιστεί ότι τα οικολογικά ενδιαιτήματα προσφέρονται για πολλά των ευπαθών ειδών που αναφέρονται στο παράρτημα I καθώς και για τα αποδημητικά είδη. Όπως συμβαίνει και με το άρθρο 3 βασίζεται σε μέτρα τα οποία λαμβάνονται σε όλη την επικράτεια καθώς και σε δίκτυο προστατευόμενων περιοχών.
Σύνοψη για την ΕΕ-15	Οι περισσότερες χώρες αναφέρονται στη χρήση συμβατικών και αγροτοπεριβαλλοντικών μέτρων (Βέλγιο, Αυστρία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ιταλία, Ολλανδία, Πορτογαλία, Ισπανία, Σουηδία, ΗΒ). Αυτές και άλλες δραστηριότητες εστιάζονται στη διαχείριση και την αποκατάσταση των επιμέρους οικολογικών ενδιαιτημάτων όπως για παράδειγμα οι λειμώνες, τα τέλματα, οι βοσκότοποι, οι χερσότοποι, οι δρυμοί, οι υγρότοποι, και τα εθνικά δάση. Σε ορισμένες περιπτώσεις το ενδιαφέρον εστιάζεται επίσης σε χαρακτηριστικά του τοπίου. Ενίοτε αγοράζονται και εκτάσεις ιδίως ελωδών εδαφών.

2.2.5. Γενικό σύστημα προστασίας των πτηνών (άρθρο 5)	
Νομική απαίτηση	Το άρθρο 5 καθιερώνει γενικό σύστημα προστασίας απαγορεύοντας την εσκεμμένη θανάτωση ή αιχμαλώτιση των πτηνών, την εσκεμμένη καταστροφή ή ζημώση των φωλιών και των αυγών τους, τη συλλογή και την κατακράτηση αυγών, την εσκεμμένη παρενόχληση των πτηνών ιδίως κατά την αναπαραγωγική τους περίοδο και την περίοδο της ανατροφής των νεοσσών τους καθώς και τη διατήρηση στελεχών ειδών των οποίων απαγορεύεται η θήρα.
Σύνοψη για την ΕΕ-15	Στην Αυστρία, τη Φινλανδία, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες, την Ισπανία, τη Σουηδία και το ΗΒ έχουν ήδη τεθεί σε εφαρμογή σχέδια διαχείρισης ειδών ή αντίστοιχες στρατηγικές μόνο που συνήθως αφορούν περιορισμένο αριθμό ειδών. Η έκθεση του ΗΒ αναφέρεται στα περισσότερα σχέδια δράσης – 26, και παρέχει επίσης λεπτομερή στοιχεία για άλλες προσπάθειες που έχουν καταβληθεί στον τομέα της διατήρησης και αφορούν 6 είδη. Η Ισπανία έχει καθιερώσει διαχειριστικές στρατηγικές μόνο για δύο είδη αλλά έχει συγκροτήσει σειρά ομάδων εργασίας για την αντιμετώπιση άλλων ειδών και συναφών θεμάτων. Σε πολλές χώρες (Βέλγιο, Δανία, Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία και Σουηδία), ενισχύθηκε η νομοθεσία με στόχο να επιτευχθεί

2.2.5. Γενικό σύστημα προστασίας των πτηνών (άρθρο 5)	
	υψηλότερο επίπεδο προστασίας σε ό,τι αφορά την εσκεμμένη αιχμαλωσία, παρενόχληση, καταστροφή και συλλογή των αυγών κλπ. Στην Ιρλανδία απαιτείται πλέον άδεια για ανάπτυξη επιπρόσθετων δραστηριοτήτων με στόχο να περιοριστούν οι κίνδυνοι παρενόχλησης. Τα έργα LIFE αναφέρονται αποκλειστικά και μόνο από το HB και την Πορτογαλία.

2.2.6. Η έγκριση πωλήσεων, μεταφοράς και κατοχής πτηνών (άρθρο 6)	
Νομική απαίτηση	Το άρθρο 6 απαγορεύει την πώληση, τη μεταφορά για πώληση και την κατοχή για πώληση ζωντανών ή νεκρών πτηνών ή μερών πτηνών των ειδών που καλύπτει η οδηγία, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων των οποίων επιτρέπεται η θήρα ή η αιχμαλωσία εκτός των αναφερομένων στο παράρτημα III (1). Εάν τα κράτη μέλη επιθυμούν να επιτρέψουν ανάλογες δραστηριότητες για είδη που αναφέρονται στο παράρτημα III (2), διατυπώνοντας διατάξεις για ορισμένους περιορισμούς και υπό την προϋπόθεση ότι τα πτηνά έχουν θανατωθεί νόμιμα, οφείλουν να πραγματοποιούν κατ'αρχήν σχετική διαβούλευση με την Επιτροπή.
Σύνοψη για την ΕΕ-15	Η έκθεση του HB περιέχει λεπτομερή στοιχεία σχετικά με το επίπεδο των επιθεωρήσεων και των επιτυχών παραπομπών στην δικαιοσύνη για την παράνομη κατοχή πτηνών. Εκτός της ως άνω περίπτωσης μόνο η Ιρλανδία, η Ιταλία, το Βέλγιο και η Αυστρία αναφέρονται στα θέματα των πωλήσεων και της κατοχής των πτηνών.

2.2.7. Η εκμετάλλευση των ειδών (άρθρο 7): Θήρα	
Νομική απαίτηση	Το άρθρο 7 επιτρέπει τη θήρα, συμπεριλαμβανομένης και της ιερακοθηρίας ενώ παράλληλα καθορίζει την εκμετάλλευση στα είδη που αναφέρονται στο παράρτημα II. Οι θηρευτικές δραστηριότητες επιβάλλεται να αναπτύσσονται σύμφωνα με τα ισχύοντα εθνικά μέτρα και τις αρχές της εύλογης αξιοποίησης και του οικολογικά εξισορροπημένου ελέγχου των ειδών των διαφόρων πτηνών. Επιπλέον η θήρα δεν πρέπει να θέτει σε κίνδυνο τα μέτρα που λαμβάνονται αλλού υπέρ της διατήρησης κάποιων ειδών (σύμφωνα με το άρθρο 2) και θα πρέπει να περιορίζεται κατά τις κρίσιμες περιόδους του κύκλου ζωής του είδους (παραδείγματος χάρι κατά την περίοδο αναπαραγωγής).
Σύνοψη για την ΕΕ-15	Καθιερώθηκαν ορισμένες αλλαγές στην εθνική ή περιφερειακή νομοθεσία που αφορά τη θήρα (Δανία, Γαλλία, Φινλανδία, Ελλάδα, Πορτογαλία, Ισπανία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο – Σκοτία). Σε πολλές περιπτώσεις (όπως για παράδειγμα στη Φλάνδρα του Βελγίου, στην Ιταλία, στην Ιρλανδία και την Ελλάδα), οι θηρευτικές δραστηριότητες ρυθμίζονται κανονιστικά ετησίως, μολονότι δεν είναι προφανές σε ποια βάση εκδίδονται ανάλογες άδειες και κατά πόσον τηρούνται πλήρως οι διατάξεις της οδηγίας.

2.2.8. Απαγορευμένα μέσα (άρθρο 8)	
Νομική απαίτηση	Απαγορεύεται κάθε μέσο μεγάλης κλίμακας ή μη επιλεκτικής αιχμαλώτισης ή θανάτωσης πτηνών.
Σύνοψη για την ΕΕ-15	Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν υποβάλλει στοιχεία σχετικά με την κατάσταση της νομοθεσίας σε ό,τι αφορά τις επιτρεπόμενες μεθόδους αιχμαλωτισμού ή θανάτωσης, ενώ ορισμένα απλώς αναφέρονται στο νομοθετικό κείμενο δίχως να διευκρινίζουν το περιεχόμενό του. Ουδεμία χώρα αναφέρει κατά πόσο υφίστανται προβλήματα σε επίπεδο πρακτικής εφαρμογής της εν λόγω νομοθεσίας.

2.2.9. Εξαιρέσεις (άρθρο 9)	
Νομική απαίτηση	Το άρθρο 9 προβλέπει τη δυνατότητα παρέκκλισης από τις διατάξεις των άρθρων που αφορούν την εκμετάλλευση εφόσον δεν υφίσταται άλλες ικανοποιητικές λύσεις. Οι παρεκκλίσεις επιτρέπονται i) για λόγους υγείας και δημόσιας ασφάλειας, για λόγους αεροπορικής ασφάλειας, για να προβλεφθούν σοβαρές ζημιές στις καλλιέργειες, στα εκτρεφόμενα ζώα, τα δάση, την αλιεία και τα ύδατα και για την προστασία της χλωρίδας και της πανίδας· ii) για ερευνητικούς και διδακτικούς σκοπούς, για σκοπούς εμπλουτισμού πληθυσμών, επανεισαγωγής και εκτροφής σχετικά με τις ως άνω ενέργειες, iii) για να επιτραπεί με αυστηρά ελεγχόμενους όρους και κατά επιλεκτικό τρόπο η σύλληψη, η κράτηση, και η ορθολογική εκμετάλλευση ορισμένων πτηνών σε μικρούς αριθμούς. Τα κράτη μέλη έχουν την υποχρέωση να παρέχουν ορισμένες πληροφορίες στην Επιτροπή και να αποστέλλουν ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου. Βάσει των εν λόγω στοιχείων η Επιτροπή καλείται να εξασφαλίσει ότι οι συνέπειες των ως άνω παρεκκλίσεων δεν είναι ασυμβίβαστες προς την οδηγία.
Σύνοψη για την ΕΕ-15	Προβλέπονται εξαιρέσεις για σειρά λόγων μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η αποφυγή ζημιών στις καλλιέργειες, ο έλεγχος των ασθενειών, η αεροπορική ασφάλεια, οι αρνητικές επιπτώσεις από αλλόχθονα είδη, η εκπαίδευση και η επιστήμη. Στη Φινλανδία χορηγήθηκαν 121 παρεκκλίσεις, κυρίως για ερευνητικούς και διδακτικούς σκοπούς. Επίσης πρέπει να σημειωθεί ότι αιχμαλωτίστηκε και κρατήθηκε σε ζωολογικό κήπο της Φινλανδίας ένας πελαργός. Ο κορμοράνος αναφέρεται σε ορισμένες εθνικές εκθέσεις (Αυστρία, Γαλλία και Ιρλανδία). Οι πλέον αξιοσημείωτες παρεκκλίσεις αφορούν 7 είδη στην Ιταλία και επηρεάζουν 80.000 πτηνά. Μόνο η Σουηδία αναφέρεται στην ανάγκη οι παρεκκλίσεις να συνάδουν προς την ευνοϊκή κατάσταση διατήρησης.

2.2.10. Άλλα μέτρα και διατάξεις υποστήριξης: έρευνα (άρθρο 10)	
Νομική απαίτηση	Βάσει του άρθρου 10 απαιτείται τα κράτη να εκτελούν ερευνητικές εργασίες για την προστασία, τη διαχείριση και την εκμετάλλευση των πληθυσμών των πτηνών. Σχετικές προτεραιότητες ορίζονται στο παράρτημα V της οδηγίας.
Σύνοψη για την ΕΕ-15	Ο κατάλογος των ερευνητικών έργων είναι μεγάλος και χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερη ποικιλία. Συχνότερα αναφέρονται οι απογραφές πτηνών κατά την αναπαραγωγική περίοδο, οι καταμετρήσεις των υδρόβιων πτηνών, τα

2.2.10. Άλλα μέτρα και διατάξεις υποστήριξης: έρευνα (άρθρο 10)	
	συστήματα σήμανσης των πτηνών με δακτυλίδια, οι έρευνες όσον αφορά τις απαιτήσεις ή την επιλογή οικολογικών ενδιαιτημάτων, η κατανομή και η απογραφή των πτηνών και οι έρευνες σχετικά με τα προγράμματα ελέγχου και διαχείρισης.

2.2.11. Εισαγωγή αλλοχθόνων ειδών (άρθρο 11)	
Νομική απαίτηση	Βάσει του άρθρου 11, τα κράτη μέλη έχουν την υποχρέωση να πραγματοποιούν διαβουλεύσεις με την Επιτροπή σχετικά με οιαδήποτε εισαγωγή ειδών πτηνών που δεν απαντούν υπό φυσιολογικές συνθήκες σε αγρία κατάσταση στην επικράτειά τους. Η εισαγωγή επιτρέπεται αποκλειστικά και μόνο εφόσον δεν τίθεται σε κίνδυνο η τοπική χλωρίδα και πανίδα.
Σύνοψη για την ΕΕ-15	Δεν αναφέρθηκαν νέες εισαγωγές. Το είδος <i>oxyura jamaicensis</i> αναφέρεται συνηθέστερα στις εθνικές εκθέσεις ως αλλόχθον είδος (στην Ιρλανδία, την Ισπανία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο). Στην Ισπανία, κατά τα φαινόμενα τα μέτρα ελέγχου υπήρξαν αποτελεσματικά με αποτέλεσμα να μην παρατηρηθούν υβρίδια για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους. Στη Σουηδία και τη Φινλανδία οι θηρευτικές δραστηριότητες αποτελούν μέσο για τον έλεγχο των πληθυσμών του εν λόγω είδους και στο Ηνωμένο Βασίλειο πραγματοποιείται περιορισμένη προσπάθεια ελέγχου για να διαπιστωθεί κατά πόσον είναι εφικτό να εξαλειφθεί πλήρως. Και κάποια άλλα είδη προκαλούν ανησυχίες ιδίως μάλιστα οι χήνες στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Φινλανδία. Άρχισε ήδη η εφαρμογή συστημάτων παρακολούθησης αλλοχθόνων ειδών στην Ιταλία (110 αλλόχθονα είδη) και το Ηνωμένο Βασίλειο (εισαχθέντα είδη με μικρούς πληθυσμούς αναπαραγωγής, αλλόχθονα μη αναπαραγόμενα νηκτικά υδρόβια πτηνά και υβρίδια αυτών).

2.2.12. Ευαισθητοποίηση του κοινού και δημιουργία δυναμικού	
Νομική απαίτηση	Ουδέν
Σύνοψη για την ΕΕ-15	Άτλας των πτηνών, διδακτικό και εκπαιδευτικό υλικό, φυλλάδια, διασκέψεις, γραφεία εξυπηρέτησης, εθνικά έγγραφα αναφοράς, κτλ.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σκοπός της παρούσας έκθεσης είναι να υποστηριχθεί η αξιολόγηση των προόδων που έχουν πραγματοποιηθεί σε επίπεδο Κοινότητας όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας για τα πτηνά, με πληροφορίες από τα κράτη μέλη σχετικά με την υλοποίηση των εθνικών διατάξεων που θεσπίστηκαν βάσει της οδηγίας. Αυτό σε συνδυασμό με τις πληροφορίες για την κατάσταση και τις τάσεις που σημειώνονται στους πληθυσμούς των πτηνών και στα οικολογικά τους ενδιαιτήματα, καθώς και με τις αντίστοιχες πιέσεις, επιπτώσεις και τα

σχετικά κοινωνικοοικονομικά κίνητρα, συνέβαλλε στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της οδηγίας².

Σήμερα έχουν ήδη χαρακτηριστεί 3.000 ΠΕΠ, που καλύπτουν περίπου 8% του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ξηρά καθώς και επιπλέον σημαντικές θαλάσσιες εκτάσεις που υπερβαίνουν τα 2,7 εκατ. εκτάρια, μολονότι, μόνο τέσσερις χώρες (Βέλγιο, Δανία, Λουξεμβούργο και Ολλανδία) έχουν σχεδόν ολοκληρώσει τη συμβολή τους στο δίκτυο των ΠΕΠ. Επίσης το ποσοστό της εθνικής επικράτειας που έχει χαρακτηριστεί ως ΠΕΠ ποικίλλει ευρύτατα από λιγότερο του 2% στη Γαλλία έως περισσότερο από 15% στην Ισπανία. Η διαχείριση για την προστασία και τη διαφύλαξη των εν λόγω περιοχών, ιδίως μάλιστα των υγροτόπων, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη σχεδίων δράσης για τα συγκεκριμένα είδη, οδήγησε στην ανάρρωση των πληθυσμών ορισμένων ιδιαίτερα απειλούμενων ειδών. Εντούτοις η αναλαμβανόμενη δράση ποικίλλει από χώρα σε χώρα και ορισμένες σημαντικές περιοχές εξακολουθούν να μην προστατεύονται.

Εξακολουθεί να αποτελεί αντικείμενο αντιπαραθέσεων και αμφισβητήσεων το κατά πόσον τα ισχύοντα θηρευτικά καθεστώτα και οι πρακτικές σε ορισμένα κράτη μέλη είναι συμβατά προς την οδηγία. Σε ορισμένες χώρες και ιδίως στη Γαλλία, την Ισπανία και την Ιταλία, υφίστανται ανάλογες διενέξεις από πολύ καιρό και η κατάσταση αυτή συνοδεύεται από μεγάλης κλίμακας αντιπαραθέσεις για το θέμα αυτό. Οι αμφισβητήσεις σε ό,τι αφορά το κυνήγι κατέστησαν αναγκαία τη βελτίωση και την αμοιβαία κατανόηση των διατάξεων της οδηγίας σε πολλά επίπεδα καθώς και την κλιμάκωση του διαλόγου με όσους αναπτύσσουν θηρευτικές δραστηριότητες.

Συμπερασματικά, απαιτείται επιτάχυνση των προσπαθειών ώστε η οδηγία να επιτύχει τον στόχο της για την διαφύλαξη των αγρίων ειδών πτηνών της Ευρώπης καθώς και για να εξασφαλιστεί ότι η οδηγία συμβάλλει δεόντως στην πραγμάτωση του στόχου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διακοπή της απώλειας της βιοποικιλότητας έως το 2010, όπως αποφάσισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Göteborg και ορίστηκε στο έκτο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον (Απόφαση 1600/2002).

² “25 χρόνια της οδηγίας για τα πτηνά: προκλήσεις για 25 χώρες”, έκθεση της ΓΔ Περιβάλλοντος, Οκτώβριος του 2004